

Oriol Rodríguez: “El rock català no era tan dolent com ens han volgut fer creure”

Manel Ros Salvador

Foto: XAVI TORRES-BACHETTA

És casualitat la publicació de *Tocats de l'ala. Història oral del rock català* i que siguis el nou director d'*Enderrock*?

A *Enderrock* fa temps que hi col·laborava, però segurament no. Escriure un llibre, si funciona mínimament bé, et dona certa notorietat mediàtica, és innegable. Jo feia molts anys que col·laborava a *Enderrock* i, quan va marxar l'Elisenda Soriguera, potser sí que haver escrit el llibre va fer que pensessin en mi.

La primera pregunta que fas a les persones que entrevistes en el llibre és quin va ser el primer disc que es van comprar. Quin va ser el teu?

A casa meva corrien molts discs. A ma mare li agradava molt la Nova Cançó i tenia Llach, Serrat, Raimon, Maria del Mar Bonet. I al meu pare també li agradava molt la música: Creedence Clearwater Revival, Pink Floyd, The Beatles, Santana...; sempre hi havia música a casa. A mi em va agradar la música de molt petit. El primer disc, que no sé si me'l van regalar o me'l vaig comprar, va ser el primer d'Hombres G, que es deia *Hombres G*, el qual encara reivindico com un gran disc de pop.

Com sorgeix la idea del llibre?

A mi m'encanta la literatura musical i recordo quedar al·lucinat amb *Please, kill me* ('[Por favor, mátame](#)', Libros Crudos, 2007) sobre la història oral del punk. Fa uns quatre o cinc anys vaig fer un primer intent. Vaig contactar amb en Pep Blai, perquè havia fet alguns llibres de Sopa de Cabra i d'Els Pets i li vaig dir d'entrevistar-lo. Vam dir que estaria bé fer un *Please, kill me* a la catalana. Al

final no vam quedar i la idea no va prosperar. Llavors, quan vaig entrevistar el Nando Cruz per a [Pequeño Circo. Historia oral del indie en España](#) (Contra, 2017), li vaig dir que tenia la idea de fer alguna cosa semblant amb el rock català perquè pensava que era un fenomen molt important. Em va dir que era una idea superbona i ell l'endemà els ho va dir a Contra, els quals jo ja coneixia d'haver treballat amb ells. Em van trucar i em va dir: "Ei, Uri, fem-ho".

"El rock català és el fenomen cultural més important que hi ha hagut a casa nostra, juntament amb la Nova Cançó"

El rock català ha estat criticat durant molts anys.

Era un acte de justícia reivindicar tota aquella generació. Han estat molt vilipendiats, tot i que van tenir molt èxit. Quan alguna cosa comença a tenir crítiques, és molt fàcil sumar-se al carro i repartir garrotades. Per mi és el fenomen cultural més important que hi ha hagut a casa nostra, juntament amb la Nova Cançó. En èpoques diferents però al mateix nivell. Artísticament no són tan dolents com s'ha dit. Com en tot moviment generacional i tan heterogeni, hi havia coses millors i coses pitjors, però hi havia coses molt bones. Sopa de Cabra, com a banda de rock clàssica, en el seu millor moment era imbatible. Kitsch era un grup de noise rock post-punk brutal. Umpah-pah i després Adrià Puntí tenien un nivell molt alt. Els Pets al principi eren dolentots però efectius sobre l'escenari i amb el pas del temps s'han convertit en una banda de pop espectacular. Bars era una banda de blues rock boníssima. Hi havia coses molt interessants. No tot era tan dolent com ens han volgut fer creure.

Per molta gent sembla que l'únic mèrit del rock català va ser precisament cantar en català.

Aleshores era un dels mèrits. Ells no inventen el fet de cantar en català, però en aquella època la modernor implicava cantar en castellà. I trencar amb aquell estereotip i començar a cantar en català amb tot el que significava aleshores, que semblava que baixaves de la muntanya amb la barretina, no era fàcil. Fer rock en català va ser un fet molt important. Moltes bandes del moment, encara que fossin catalanoparlants, triaven el castellà.

Aquell moviment sorgeix més pel fet de cantar en català que no pas per la música?

No ho crec. Potser després se'ls va ficar a dintre del mateix calaix pel tema idiomàtic. Totes les escenes tenen elements socials i polítics que també creen escena. La part musical és molt important, però no és l'única. L'espai temporal i el social tenen un paper important, i en aquest cas també. Es comença a cantar en català no com un tema identitari o de reivindicació; cantaven en català perquè era l'idioma en el qual vivien.

"Quan algú sobresurt i se l'ajuda, acaben sortint prejudicis. A tot arreu, però a casa nostra encara més"

L'altre tema que també surt al llibre és que eren grups subvencionats per la Generalitat. És un estigma que el rock català ha hagut de carregar durant molt de temps.

Som un país petit. No som un país normal perquè no tenim Estat. Però dintre la normalitat, quan algú sobresurt i se'l comença a ajudar, acaben sortint prejudicis. A tot arreu, però a casa nostra encara més. Molts grups van tenir ajudes per gravar videoclips, sobretot. No eren ajudes directament a ells, sinó a les productores. Ells evidentment en treien benefici, perquè en aquell

temps els videoclipls eren una eina molt potent de difusió. També les discogràfiques rebien certs ajuts per les tirades dels discos. Tot neix arran del tancament dels cantautors que demanen certes ajudes al Govern català per potenciar la música feta en català i donar-hi sortida. Pensa que aquesta gent anaven a Catalunya Ràdio i els hi preguntaven per què cantaven en català. Fixa't que estrany és anar a la Ràdio Nacional de Catalunya i una de les primeres preguntes que et fan és per què cantes en l'idioma en què s'està fent l'entrevista. Per tot això es crea Resson, una oficina de la Generalitat, encarregada de pensar maneres d'impulsar la música en català. Llavors els màners dels quatre grups (Sangtraït, Sopa de Cabra, Els Pets i Sau) es reuneixen i decideixen impulsar el concert del Palau Sant Jordi, però tenen por de jugar-se-la massa i Resson els deixa els diners. Així els caixets estaven coberts; si hi havia beneficis, es reinvertien i, si s'hi perdien diners, l'oficina els assumia. Si fóssim un país amb un Estat normal, el normal seria que el Govern donés suport a la seva cultura. Què s'ha de criticar d'un Govern que dona suport a la seva cultura?

Hi va haver una sèrie d'artistes en castellà que, quan van veure que totes aquestes bandes triomfaven, es van sentir agreujats. Creus que potser no es va actuar amb prou mà esquerra?

Possiblement. Però que aquesta gent tenia un èxit descomunal, que tots estaven en grans multinacionals i que tenien presència als grans mitjans també és cert. Tampoc requerien unes ajudes per donar a conèixer les seves carreres. I, en tot cas, segurament també devien rebre ajudes de l'Estat espanyol. Això ho explica Quimi Portet. Si tu volies anar a Nova York, et muntaven el teu viatge i anaves a les jornades de música espanyola que organitzaven allà. De manera totalment lògica, l'Estat espanyol oferia ajudes a la cultura espanyola. Sí que és cert que el pujolisme va intentar apropar-se a aquest moviment, però com passa en molts altres casos: Zapatero amb 'els de la ceja', Tony Blair amb el 'brit pop'...; el poder sempre s'ha volgut apropar a les coses que tenen èxit, i el rock català en aquells moments en tenia molt.

“La gent es va fotre de cul amb el disc en castellà de Sopa de Cabra perquè el públic sí que estava molt més polititzat que les bandes”

L'altra gran polèmica va ser quan Sopa de Cabra va passar a cantar en castellà.

En aquell moment, menys Els Pets, cap d'ells tenia una consciència sobre el tema, encara que molts després han canviat i s'han posicionat de manera molt més clara. En aquell moment no volien fer bandera de res. Volien ser una banda de rock que tingués com més èxit millor. I si per ser una gran banda de rock es cantava en castellà, doncs es cantava en castellà. Sopa de Cabra no volia cantar en castellà només per triomfar a Espanya: ells volien fer el salt a l'Amèrica del Sud. I és normal perquè els seus ídols eren Led Zeppelin, The Rolling Stones... gent que vivia els 365 dies de l'any voltant pel món. I és el que ells volien fer. Al final, Catalunya té una gran cosa, que és que pots actuar a Manresa un dia i tornar a casa per dormir. S'acaba molt ràpidament. Aquest també és un dels factors clau pels quals el rock català va acabar d'una manera relativament ràpida. Hi havia gent que volia aspirar a més, recórrer el món i viure de la utopia aquesta dels anys seixanta i setanta. I, si això demanava cantar en castellà, es feia sense cap problema.

No creus que es van equivocar?

Crec que Sopa de Cabra es va equivocar fent el disc que va fer. Tu imagina-t'ho: Sopa de Cabra en un estudi a Holanda. A més, amb Calamaro col·laborant tocant els teclats... Aquella gravació... com devia ser! D'allà no en podia sortir res de bo. Té temes, però haurien d'haver fet un disc com *La roda*, rock però amb una essència pop. I, en canvi, van fer un disc que no té cap ni peus. El títol de

fet ja és premonitori: *Mundo Infierno*. Es va ajuntar que era un disc dolent, a Espanya ja hi havia catalanofòbia i eren “catalufos que cantaban en castellano”. I aquí recordo el concert del Sant Jordi amb una gran pancarta: “La sopa estrangera provoca vomitera”. La gent se’ls va fotre de cul perquè el públic sí que estava molt més polititzat que les bandes. I després la resta de bandes també van tenir ofertes i temptacions. Els únics que van tenir clar des del principi que no cantarien en castellà van ser Els Pets i Sau. Al llibre hi ha “dos o tres dolents de la pel·lícula”, i un d’ells és Pep Sala, però jo crec que en part és perquè tots eren molt joves i volien viure el rock-and-roll i ell tenia una idea molt clara i professional de què volia fer. Eren una banda amb un concepte de pop *mainstream* molt ben ideat i molt ben executat. Però se’ls ha d’admetre que mai van voler cantar en castellà.

Creus que està prou reivindicada tota aquella etapa?

Pesaven molts de tòpics sobre ells. A vegades semblava que feia una mica de vergonyeta dir que escoltaves allò, però la influència és innegable. El “Boig per tu” et pot fer molta ràbia, però te la saps de memòria. Al final som el que som i no ens hem d’amagar del que hem estat. És la nostra cultura popular. És la nostra idiosincràsia com a societat i com a cultura. El que som ho som gràcies a ells, i molts de nosaltres vam descobrir el rock gràcies a aquestes bandes. I creativament no estan tan malament. Que no van inventar res? Potser no; però, si tu mires les llistes d’èxits d’aquella època, a escala estatal tampoc hi havia cap banda que fes alguna cosa nova.

El millor que li va passar al rock català és que desaparegués perquè així després es va poder normalitzar?

Totes les escenes tenen un cicle vital: neixen, creixen, es reproduïxen i moren. I que passés això era necessari per normalitzar el fet de fer música contemporània en català. Perquè hi hagués els Mishima, Antònia Font, Manel i Els Amics de les Arts, primer era necessari que hi hagués Els Pets o Sopa de Cabra. Tot i que és curiós, perquè ja no ens sobta que es faci pop i rock en català; però, si apareix algú fent hip-hop en català, encara ens sorprèn. Això demostra que no és del tot normalitzat l’ús de la nostra llengua en la cultura popular.

“Si apareix algú fent hip-hop en català, encara ens sorprèn. No és del tot normalitzat el seu ús en la cultura popular”

Tu marques el final d’allò que es coneixia per “rock català” amb la mort de Carles Sabater.

Sí. Ara va fer 20 anys de la seva mort al febrer del 1999. *Enderrock* fa un editorial l’any 2000 dient que el rock català havia mort. Se separen Sopa de Cabra i Sangtraït; Els Pets estan ja en una altra dimensió, han evolucionat molt; i comencen a treure la pota una sèrie de grups com Antònia Font i Mishima, que tenen un llenguatge musical diferent. Va ser una mort real però a la vegada una mort simbòlica. També mort Marc Grau, que és el productor de molts d’ells. Es tanca gairebé una dècada des del 1989.

Com veus ara mateix la música en català?

Molt i molt bé. És en un moment de normalització amb coses molt guapes. Hi ha gent més *mainstream* i hi ha gent més indie, gent fent hip-hop i trap en català, fins i tot l’escena del mestissatge, que semblava que era morta, s’ha tornat a revifar. També al País Valencià estan sortint coses molt interessants. Un dels meus discs favorits dels últims mesos és el d’[Els Jòvens](#). És com la conjunció entre el folk valencià de tota la vida i Los Planetas. Em sembla brutal. A les Illes tinc moltes ganes d’escoltar el disc de [Salvatge Cor](#). Van treure un disc l’any passat que estava força bé i ara treuen un single d’avançament del seu pròxim disc que sortirà aquest setembre. El single m’ha

semblat molt bo. És un indie rock una mica vaporós, molt, molt guapo.